

غفلت

(پښتو)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب لوستلو دُعا

دینی کتاب یا اسلامی سبق لوستلو نه مخکین دا لا ندې دعا اولولئ

إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ کوم څه لولئ نو هغه به مویاد پاتې کیرئ:

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمه: اے الله عَزَّوَجَلَّ په مونږه د علم او د حکمت دروازې کهولاؤ کره او په مونږه خپل رحمت رانازل کره! اے عظمت او بزرگی والا!

(مستطرف ج 1 ص 40 دار الفکر بیروت)

(اول او آخر کښ یو یو ځل دُرود شریف اولولئ)

دقیامت په ورځ پښیمانیا

فرمانِ مصطفیٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : د آخرت [قیامت] په ورځ به د ټولو نه زیات هغه کس پښیمانه وي چا ته چه په دُنیا کښ د علم حاصلولو وخت میلاؤ شوې وو او هغه علم حاصل نه کړو او هغه کس (به هم ډیر پښیمانه وي) چه په خپله ئې علم حاصل کړې وو او د هغه نه نورو خلقو په اوریدلو سره فائدې اوچتې کړې وي خو ده ترې پخپله فائده حاصله نه کړه (یعني په علم ئې عمل اونه کړو)
(تاریخ دمشق لابن عساکر ج 51 ص 138 دار الفکر بیروت)

کتاب اخستونکي توجّه اوکړئ

که د کتاب په طباعت کښ څه ښکاره خامي وي یا پانږې کمې وي یا په بانډنگ کښ مخکښ وروسته لگیدلي وي نو مکتبه المدینه ته رجوع اوکړئ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

غفلت

از: شیخ طریقت امیر اهل سنت، بانی دعوتِ اسلامی
علامه، مولانا، ابو بلال محمد الیاس عطار قادری، رضوی
دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةَ

د ترجمي پيشکش:

دا رساله په اردو کښو وه، مجلس تراجم ددې رسالې په پښتو کښو
ترجمه کړې ده، که چېرې ددې په ترجمه کښو څه غلطې يا کمې اومومې
ستاسو په خدمت کښو عرض دې چه مجلس تراجم دهغې نه خبردار کړئ.

مجلس تراجم دعوتِ اسلامي

عالمی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران
پرانی سبزی منڈی، باب المدینہ کراچی، پاکستان
UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 1262
Email: ✉ translation@dawateislami.net

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما يو ځل درود شريف اولوستو الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه لس رحمتونه نازل فرمائي. (مسلم)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

غفلت*

غفلت لری کړی او دارساله پوره اولولئ ان شاء الله عَزَّوَجَلَّ تاسو به په خپل
زړه کښ د آخرت فکر محسوس کړئ.

د دُرُودِ شَرِيفِ فَضِيلَت

د سرکار مدينه، راحت قلب و سينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمان
مبارک دي: اے خلقو! بيشکه د قيامت په ورځ به دهغي د دهشتونو
(يعني يري) او د حساب کتاب نه زرخلاصې موندلو والا هغه کس
وی چاچه په تاسو کښ په ماباندي په دنيا کښ په کثرت سره درود
شريف وئيلي وی. (فردوس الاخبار ج 5 ص 375 حديث 821)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

منقول دي: يونيک کس ته د څه ځای نه د سرو زرو خښته په
لاس ورغله. هغه د دولت په مينه کښ مست شو، ټوله شپه ئی قسم

* دا بيان امير اهل سنت و ائمت برکاتهمم العالیه د تبليغ قرآن و سنت عالمکبير غير سياسي تحريک دعوت
اسلامي د دريو ورځو دستتو نه ډکه اجتماع کښ ۳۰ رجب ۱۴۱۸هـ کښ په احمد اباد (هند) کښ
فرمايلي وو. د ترميم او اضافي سره د ليک په صورت کښ حاضر دي. مجلس مکتبه المدينه

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کړل هغه د جنت لاره هیره کړه. (طبرانی)

قسم منصوبې جوړولې چه اوس خو به بڼه بڼه خورا کونه کووم، ځان له به ښکلې ښکلې کپړې گندم او ډیر خادمان به ځان له نیسم. غرض دا چه د مالدار جوړیدو په وجه د راحتونو او سهولتونو په خیالونو کښ ورک وو په هغه شپه د الله عَزَّوَجَلَّ د یاد نه بالکل غافله پاتې شو. سحر هم په دې خیالونو کښ ډوب د کوره اووتو، اتفاقاً د یوې مقبرې (یعنی ادیري) په خوا تیریدو، څه گوری چه یو کس د خښتو جوړولو د پاره په یو قبر د پاسه ختې کولې، داحال ئې چه اولیدو نو یو دم د هغه د سترگونه د غفلت پرده لرې شوه او په دې فکر کښ د هغه د سترگونه اوښکې روانې شوې چه شاید د مرگ نه پس به خلق زما د قبر د خاورو نه هم خښتی جوړوی، آه! زماشانداری بنگلې او ښکلي لباسونه به زما نه دغسې پاتې شي، بیا خو د سرو زرو د خښتې سره زړه لگول سراسر په غفلت کښ ژوند بربادول دی، او! که ماله زړه مشغولول پکار دي نو د خپل خوږ خوږ الله عَزَّوَجَلَّ په یاد کښ مشغولول پکار دي، غرض داچه هغه د سرو زرو خښته پریښوده او زهد اوقناعت [یعنی د دنیا نه ډډه اوپه لږمال ئې صبر] اختیارکړو.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: دَجَا پِه خَوَا كَنِس چِه زَمَا ذَكَرْ اَوْشُو اَوْ هَغِه پِه مَا دَرُوْد
پَاك اَوْنِه وَئِيلُو تَحْقِيقْ هَغِه بَدْمَجْتِه شُو- (ابن سنی)

دَ غَفْلَتِ اسْبَابِ

خوږو خوږو اسلامي ورونږو! دَ دُنْيا (يعني دَ دولت) دَ كَثْرَت
په شكل كښ ميلاويدلو والا نعمت كښ سراسر دَ غفلت يره ده، څوك
چه دَ دنياوي نعمتونو سره محبت كوي هغه دَ غفلت ښكار جوړيږي،
غفلت خو بيا غفلت دې، غفلت بنده دَ رَبِّ الْعَزَّةَ عَزَّوَجَلَّ نه لري
كوي. ښه تجارت هم نعمت دې، دولت هم نعمت دې، شانداره
ښكله هم نعمت دې، ښه سورلي هم نعمت دې، دَ مور او پلار دَ پاره
اولاد هم نعمت دې، كه هر قسم دنياوي نعمت وي په هغې كښ دَ
ضرورت نه زيات مشغوليدل دَ غفلت باعِث دى. په پاره 28 سورة
الْمُنْفِقُونَ آيت 9 كښ ارشاد كيږي:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ

يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٩﴾

ترجمه كڼزلايمان: اے ايمان والو! ستاسو مالونه او نه ستاسو اولاد يو
شي دې تاسو دَ الله (عَزَّوَجَلَّ) دَ ذِكْرْنِه غافله نه كږي او كه څوك داسې
او كږي نو هم هغه خلق په نقصان كښ دى.

د دى آيتِ مقدسه نه هغه خلقوته عبرت حاصلول پكاردى
چه هغوى ته دَ نيكي دعوت وركږي شي او دَ مانځه دپاره راووبللي

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په مال لس ځله سحر او لس ځله ماښام درود پاک اولوستل د قیامت په ورځ به هغه ته زما شفاعت مېلاوېږي. (مجمع الزوائد)

شي نو وائی: وروره! ”مونږه د خپل رزق په فکر کېښ لکيايو، روزي گټل او د خپلو پچو خدمت کول هم عبادت دې، مونږه چه کله د دې نه اوزگار شو، تاسوسره به جُمات ته هم لار شو.“ يقيناً داسې خبرې د غفلت په وجه کېږي.

د مړي ژریدل بي کاره دي

صرف او صرف د دنیا د دولت زیاتولو په کوشش کېښ مصروف، په مال گټلو پسې د دنیا مختلف ملکونو ته ورک او دهکې خوړلو والا، خو جُمات (مسجد) ته د تلو نه ډډه کولو والا، د خپل کور د ښایسته کولو د پاره پیسې د اوبو په شان تویولو والا، خود الله عَزَّوَجَلَّ په لار کېښ د لگولو نه ډډه کولو والا، د دولت ډیرولو دپاره د قسم قسم طریقې اختیارولو والا، خوپه نیکو کېښ د برکت په معامله کېښ بي پرواه خلقو ته د غفلت د خوب نه را بیداریدل او فوراً توبه کول پکار دی. هسې نه چه مرگ ناخپه راشي او په رنډاگانو ځلیدلې کوتې او د فوم نرم نرم ښکلي پالنک نه ئې اوچت کړي او د چینجو نه ډک خوفناک توره تیره قبر کېښ ئې اوده کړي او هغه په چغو سر شې چه یاالله عَزَّوَجَلَّ ما بیا دُنیا ته اولیږه چه زه هلته لار شم ستا عبادت او کرم. مولی عَزَّوَجَلَّ ما بیا دنیا ته اورسوه، زه وعده کوم خپل ټول مال به ستا په لار کېښ قربان کړم پنځه واړه مونځونه به په جُمات

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک اونه لوستو هغه جفا او کره- (عبدالرزاق)

کښ د جماعت (يعنی د جمعې) سره په رومي صف کښ د تکبير اولی سره کووم، تهجد به هم نه پرېردم، بس په جمات کښ به پروت يم کیره خوگیره، زلفې به هم پرېر دم..... هر وخت به د عمامې شريفې تاج په سرکوم ياالله عَزَّوَجَلَّ ما واپس اوليره..... يو ځل بيا مهلت راکړه د دنيا نه به فيشن ختم کړم او هر طرف ته به دستتو جهنډه او پر قوم..... پروردگار عَزَّوَجَلَّ! صرف او صرف يو ځل مهلت راعطا کړه چه زه ډيرې نيکې او کړم..... شپه او ورځ د غفلت په وجه په گناهونو کښ مشغول اوسيدو والا ته به د مرگ نه پس په غوغا کولو يقيناً هيڅ هم په لاس ورنه شي. قرآن مجيد د مخکښ نه خبردارې ورکړې دې. په سپاره 28 کښ د سورة المنفقون په 10 او 11 آيت کښ ارشاد کيږي:

وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ لَّفَاصَّدَقٌ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا ۗ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

ترجمه کنز الإيمان: او زمونږ د درکړې شوي (مال) نه څه زمونږه په لاره کښ اولگوئ، مخکښ د دې نه چه په تاسو کښ په کوم يو کس مرگ راشي بيا اوواي، اے زما ربّه! تا ماله د لږ وخته پوری مهلت ولي

فرمانِ مُصطَفٰے صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ: دَچا پہ خوا کنبں چہ زما ذکر اوشو او ہغہ پہ ما درود پاک اونہ وٹہلو ہغہ پہ خلقو کنبں ڊیر کنجوس (شوم) دہی. (ترغیب وترہیب)

رانہ کپو چہ ماصدقہ ورکپے وے او پہ نیکانو کنبں (شامل شوے)
ووم، اوہیخ کلہ بہ اللہ (عَزَّوَجَلَّ) یو ژوندي له مهلت ور نہ کپے چہ کلہ
د ہغہ وعدہ راشی او اللہ (عَزَّوَجَلَّ) تہ ستاسو د کارونو خبر دے.

ڍلا غافل نہ ہو یک دم یہ دنیا چھوڑ جانا ہے

بہنچے چھوڑ کر خالی زمیں اندر سماتا ہے

اے زرہ! مہ غافلہ کیرہ دا دنیا پاتی کیدونکے دہ

د دنیا باغونہ بہ درنہ پاتے شی او یو خُل بہ پہ زمکہ کنبں خبنں شی

تراناؤک بدن بھائی جو لیٹے تیج پھولوں پر

یہ ہو گا ایک دن بے جاں اسے کرموں نے کھانا ہے

اے وروہ ستا دا نازک بدن چہ نن پہ گلونو خوبونہ کوی

یوہ ورخ بہ د دے نہ ساہ اوہی او د چینجو خوراک بہ شی

ٹو اپنی موت کومت بھول کر سامان چلنے کا

زمیں کی خاک پر سونا ہے اینٹوں کا سیر ہانا ہے

تہ خپل مرگ مہ ہیروہ او د تللو تیاری اوکپہ

د زمکے پہ خاورو بانڈے بہ اودہ ئی او سر بہ د د خاورو پہ بالنبت وی

نہ بلی ہو سکے بھائی نہ بیٹا پاتے تائی

ٹو کیوں پھرتا ہے سودائی عمل نے کام آنا ہے

مور او پلار او ورونپہ بہ دے خہ مدد او نہ کپے

تہ ولے سودائی گرخی عمل بہ دے کار راخی

کہاں ہے زور نمرودی! کہاں ہے تخت فرعونی!

گئے سب چھوڑے فانی اگر نادان داناسے

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: خوك چه په ما دَجْمَعِي په ورځ درود شريف لولي زه به د قیامت په ورځ د هغه شفاعت کووم. (کنز العمال)

خه شو د نمرود زور او خه شو د فرعون تخت
که خوک پوهه دي او که ناپوهه د ټولو نه دا دنیا پاتې ده
عزیزایاد کر جس دن که عزرائیل آئیں گے
نه جاوے کوئی تیرے سنگ اکیلا ٿوئے جانا ہے

اے وروره چه په کومه ورځ عزرائیل راشي
نو ستا سره به بل هیخ خوک نه ځي ته به یواځي ځي
جهاں کے شعل میں شاعِل خدا کے ذکر سے غافل
کرے دعویٰ کہ یہ دنیا مراد اتم ٹھکانہ ہے

د دنیا په کارونو کښن مشغوله او د الله د ذکر نه غافله
ته دا دعویٰ لري چه زه به همیشه په دې دنیا کښن اوسیرم
غلام اک دم نه کر غفلت حیاتی پر نه هو غره
خدا کی یاد کر هر دم که جس نے کام آنا ہے

اے غلامه لبر هم مه غافله کیره او په ژوند باندي مه نازیره
هر وخت الله یادوه هم دا به دې په کا راځي

عجیبه پنیمانی

مُكَاشَفَةُ الْقُلُوبِ كُنْزِ دِي: حضرت شيخ ابو علي دقاق عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الرَّاقِ

فرمائی: یو ډیر غټ ولی الله رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ سخت بیمار وو، زه د تپوس
دپاره حاضر شوم، گیر چاپیره ترې د عقیدت مندو گنډه وه، هغه بزرگ
رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ژړل، ماورته عرض او کړو: اے شیخ! آیا د دنیا په پاتې
کیدو پسې ژارې؟ وې فرمائیل: نه، بلکه د مونځونو په قضا کیدو

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په کتاب کښ په ماباندې درود پاک اولیکل ترڅو پورې چه زما نوم په هغې کښ وي فرښتې به د هغه دپاره بڅښنه غواړي- (طبراني)

ژاړم. ماعرض اوکړو: حضور! ستاسو مونځونه څنگه قضاشو؟ اوښې فرمائیل: ماچه کله هم سجده کړې ده نو د غفلت سره، اوچه کله مې د سجدې نه سر راپورته کړې دې نو د غفلت سره او اوس د غفلت په حالت کښ د مرگ غیږې له روان یم، بیا ئې یو د افسوس سویلې اوکړو او څلور عربي شعرونه ئې اولوستل چه دهغې ترجمه داده: (1) ما په خپل حشر، د قیامت په ورځ او په قبر کښ د خپل مخ پریوتلو په باره کښ سوچ اوکړو (2) د دومره عزت او لوئې والي نه پس به څه یواځې پروت یم او د خپل جرم په وجه به گانږه کیرم او خاوره به زما بالښت وی (3) ما په خپل اوگد حساب او د اعمال نامې د میلاییدو په وخت کښ د خپلې رُسوائې په باره کښ هم فکر اوکړو (4) خو اے زما پیدا کولو والا او زما ساتلو والا! زما ستا نه د رحمت اُمید دې، هم ته زما خطاگانې معاف کوونکې ئې.

(مکاشفة القلوب ص 22)

په ژړا ژړا به دوزخ ته داخلېږی

خوږو خوږو اسلامی ورونږو! په دې حکایت کښ څومره عبرت دې. لږ د الله عَزَّوَجَلَّ نیک بندگانو ته اوگورئ چه هر ساعت ئې د الله عَزَّوَجَلَّ په یاد کښ تیرېږی اوبیا هم د دوی د عاجزئ داعالم دې چه خپل عبادتونه او ریاضتونه په هیڅ کښ نه شماری او د الله عَزَّوَجَلَّ

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: په ما باندې درود شريف لولئ الله عَزَّوَجَلَّ به په تاسو رحمت رالبيگي. (ابن عدي)

د بي نيازئ او د پټ تدبير نه يريرى اوزاري فرياد كوي. هغه خلق چه په غفلت كښن پراته دي، په هغوى باندي په كرورونو افسوس، چه د نيكي د نون ټكي ته هم نه رسي، د اخلاص ئي دلرې لري پوري څه پته نه وي خو حال ئي دادې چه د خپلو عبادتونو كولو په اوچتو اوچتو دعوو نه سترې كيږي! د الله عَزَّوَجَلَّ نيك بندگان ځان د گناهونو نه په حفاظت كښن د ساتلو باوجود د الله عَزَّوَجَلَّ د يرې نه ژريرى، ريرى، اوبسكي تويوى، خويه غفلت كښن د پريوتو خلقو دا حال دې چه په بي پروا ئي سره گناهونه كوي، دخپلو گناهونو قصي كوي، د پاسه پرې په زوره زوره خدا كوي اولږه ملامتيا پرې نه ښكاره كوي، په غورسره واورئ! حضرت سيدنا ابن عباس رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا فرمائي: چه څوك په خدا خدا گناه كوي هغه به په ژړا ژړا جهنم (يعني دوزخ) ته داخليرى. (مكاشفة القلوب ص 275)

که چري ايمان هم برباد شونوبيا....

په خدا خدا دروغ وئيلو والا، په خدا خدا وعده خلافي كولو والا، په خدا خدا ملاوت والا مال خرخولو والا، په خدا خدا فلمونه او ډرامې كتلو والا اوسازونه، سندرې اوريدلو والا، په خدا خدا مسلمانان تنگولو والا او د شريعت د اجازت نه بغير د هغوى زړونه آزارولو والو دپاره د فكر او سوچ مقام دې، كه الله عَزَّوَجَلَّ ناراضه

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په باندي د جمعې په ورځ 200 ځله درود شريف اولوستل دهغه د دوه سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کنز العمال)

شو او د هغه خوږ حبيب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خفه شو او د غفلت په سبب، په رَوَرْتِيَا سره، په خدا خدا د گناهونو کولو په وجه مو که ايمان برباد شو او جهنم مو مقدر جوړ شو نو څه به کيږي! لږ د زړه په غوږو د خدائے رحمن عَزَّوَجَلَّ فرمان عبرت نشان واورئ! په لسمه سپياره کښ د سورة التوبة په آيت 82 کښ ارشاد شوې دې:

فَلْيُضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا

ترجمه کنزالايمان: نو هغوی له پکار دي چه لږ خندي او ډير ژاري.

د مرگ درې قاصدان

منقول دي: د حضرت سيدنا يعقوب علي نبينا وعليه الصلوة والسلام

او د ملک الموت حضرت سيدنا عزرائيل عليه السلام دوستانه وه. يو پيره چه

ملک الموت عليه السلام راغلو نو حضرت سيدنا يعقوب علي نبينا وعليه الصلوة

والسلام ترې تپوس او کړو چه تاسو د ملاقات د پاره تشریف راوړو يا

زما د روح قبض کولو (يعنی د ساه اغستلو) دپاره؟ وئيل: د ملاقات

دپاره. حضرت سيدنا يعقوب علي نبينا وعليه الصلوة والسلام او فرمائيل: زما

د وفات نه مخکښ ماله يو څو قاصدان را اوليره. ملک الموت

عليه السلام او وئيل: څه به تاسوله دوه يا درې قاصدان را اوليرم.

بيا چه کله ملک الموت عليه السلام د روح اغستلو د پاره حاضر شو نو

فَرْمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په باندي د جمعې په ورځ 200 څله درود شريف اولوستل دهغه د دوه سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کنز العمال)

حضرت سيدنا يعقوب علي نبيتنا وعلية الصلوة والسلام ورته او فرمائيل: تاسو ماته زما د وفات نه مخکېن د قاصدانو د راليکلو وئيلي وو د هغې څه او شو؟ حضرت سيدنا ملک الموت عليه السلام اووئيل: د تورو وينبتو نه پس د سپينو وينبتو راتلل، د بدن د طاقت نه پس کمزوری او د نيغې ملانه پس د ملا کريدل، اے يعقوب (عليه السلام) دا د مرگ نه مخکېن د انسان طرف ته زما قاصدان دي. د يو عربي شاعر دا دوه شعرونه څومره عبرتناک دي

مَضَى الدَّهْرُ وَالْآيَاتُ وَالذَّنْبُ حَاصِلٌ وَجَاءَ رَسُولُ الْمَوْتِ وَالْقَلْبُ غَافِلٌ
نَعِيمُكَ فِي الدُّنْيَا غُرُورٌ وَحَسْرَةٌ وَعَيْشُكَ فِي الدُّنْيَا مُحَالٌ وَبَاطِلٌ

د شعرونو ترجمه: (۱) وخت او ورځې تيرې شوې خو گناهونه باقي دي، د مرگ فرينبته را اورسيده او وزرونه غافل دي (۲) تاته په دنيا کېن ميلاويدونکي نعمتونه دهوکه اوستا د پاره د حسرت (پريشانۍ) سبب دي، او په دنيا کېن دائمي يعني د هميشه باقي پاتي کيدونکو مزو حاصلولو خيال غلط دي. (ايضاً ص 22)

بیماری هم د مرگ قاصد دي

خوږو خوږو اسلامي ورونيرو! معلومه شوه چه د مرگ نه مخکېن ملک الموت عليه السلام خپل قاصدان راليري. د بيان کړې شوي

فرمان مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: په ما باندې په کثرت سره درود شریف لولئ بيشکه ستاسو په ما باندې درود شریف لوستل ستاسو دگناهونو دپاره بخښنه ده. (جامع صغیر)

درې قاصدانو نه علاوه په حدیثونو کښ د نورو قاصدانو ذکر هم میلاوېږي. ځکه چه مَرَض، د غورږونو او سترگو فرق ﴿يعني مخکښ نظرښه او بیا کمزوریدل او د اوریدو طاقت د بهتری نه پس کنړیدل﴾ هم د مرگ قاصدان دي. په مونږ کښ به ډیر داسې خلق وی چه هغوی له به د ملک الموت عَلَيْهِ السَّلَام قاصدانو تشریف راوړې وی خوڅه به وائي د دې غفلت! که تور وینسته په سپینیدو راشی نو دا د مرگ قاصد دې خو بنده د خپل زړه د تسلی دپاره وائي چه دا خو د نزلې [يعني د یخنی وهلو] په وجه زما وینسته سپین شوي دي! هم دغسې بیماری چه د مرگ ښکاره قاصد دې خو په دی کښ هم سراسر د غفلت نه کار اغستی شی حالانکه د بیماری په وجه هره ورځ بې شماره خلق د مرگ ښکار جوړېږي! مریض ته خو ډیر زیات د مرگ یادول پکار دی ځکه چه څه پته ده کومه بیماری چه په ظاهره معمولی ښکاری هم دا زیاته شی او د سترگی په رپ کښ مي د مرگ کندي ته کوز کړی بس بیا به خپل خپلوان ژاري، دښمنان به خوشحالي کوی او د مرگ نه غافله مریض به د مَنُونُو خاورو نه لاندې توره تیاره قبر ته کوز کړې شی! آه اوس به دا مړې وی او د ده ښه اوبد عمل به وی.

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: په ما باندې د درود شريف كثر كوي بيشكه دا ستاسو دپاره پاكې ده. (ابو يعلى)

د جهنم په دروازه باند نوم

اے د ن محرمو او د صبا مرحومانو! ياد ساتئ! خوك چه په گناهونو كښ پروت اوسى هغه لارخطا كړه، د غفلتونو او د بې عملئ په تيرو كښ ورك شو او كه د خدائ عَزَّوَجَلَّ او د مصطفى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د ناراضگي په صورت كښ د قبر او د آخرت په عذاب كښ گيرشو، بيا به په پښيمانئ او سر زمكې ته د وهلو نه هيخ په لاس را نه شي، اوس هم موقع ده زر زر دگناهونو نه په صدق سره توبه او كړئ، د مونځونو كولو د رمضان المبارك د روژو نيولو او د سنتونو نه ډك ژوند تيرولو وعده او كړئ. واورئ! واورئ! د سركارمدينه راحت قلب و سينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د عبرت نه ډك فرمان دې: خوك چه يو مونځ قصداً قضا كړى، د هغه نوم د جهنم په هغه دروازه اوليكلي شي په كومه چه به هغه جهنم ته داخليرى. (جليه الاولياء ج 7 ص 299 حديث 1059) هم دغه رنگ په يو حديث پاك كښ ارشاد دې: خوك چه د رمضان المبارك د مياشتې يوه روژه د شرعى عذر او مرض نه بغير قضا كړي د ټولې زمانې روژې د هغې قضا نه شي كيدې حالانكه كه وروسته ئې اونيسي. (ترمذى ج 2 ص 175 حديث 723)

په سترگو كښ اور

نامحرمو بنځو ته كتلو والا، امردو ﴿بنكلي بې گيرې هلكانو﴾

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما باندې لس ځله درود پاك اولوستل الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل كړي. (طبراني)

سره بد نظری کولو والا، فلمونه او ډرامې کتلو والا، سندرې، سازونه او غیبتونه اوریدلو والو ته په کار دي چه سمدست توبه او کړي گڼي یقیناً عذاب به برداشت نه کړې شی، منقول دي: چه څوک خپلې سترگې د حرامو کتلو نه ډکوي د قیامت په ورځ به د هغه سترگې د اور نه ډکې کړې شي. (مُكَاشَفَةُ الْقُلُوبِ ص 10)

د اور سلائي

حضرت علامه ابوالفرج عبدالرحمن بن جوزی عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِي نه منقول دي: د زنانه خائست ته کتل د ابليس په زهرو کښ ساره کړي تیرونو کښ یو تیر دي، چا چه د نامحرمو نه د سترگې حفاظت اونه کړو د هغه په سترگه کښ به د قیامت په ورځ د اور سلائي وهلي شي. (بَحْرُ الدُّهُوعِ ص 171)

په سترگو او غوړونو کښ میخونه

حضرت سیدنا امام حافظ ابو القاسم سلیمانی طبرانی قُدَسَ سِرُّهُ التَّوَرَانِي نقل کوی: زما خوږ خوږ آقا صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ یو منظر دا هم اولیدو چه د څه خلقو په سترگو او غوړونو کښ میخونه ټک وهلي شوي دي. د خوږ آقا صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په خدمت کښ عرض او کړې شو: دا هغه خلق دی چه دوی هغه څه گوری چه دوی ته د هغې کتل نه دي پکار، او هغه څه آوری چه دوی له هغه اوریدل نه دی پکار.

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما يو ځل درود شريف اولوستو الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه لس رحمتونه نازل فرمائي. (مسلم)

(الْمَعْرُوفُ الْكَبِيرُ لِلطَّبْرَانِيِّ ج 8 ص 156 حديث 7666) يعني د حرام کتلو او اوريدلو والو په سترگو او غورونو کښ ميخونه ټک وهي شوي دي. خبردار! د شيطان په دهوکه په تي وي باندې خبرونه هم مه گورئ ځکه چه خبرونه د بې پرده ښځې نه خالي ساتل مشکل وي. يادساتئ! که نارينه ښځو ته اوگوري او که ښځې نارينو ته په شهوت سره اوگوري دا دواړه کارونه حرام دي اوهر حرام کار جهنم ته بوتللو والا دي. وَالْعِيَادُ بِاللَّهِ تَعَالَى

په سترگوکښ ويلى کړې شوې سيکه

منقول دی: څوک چه په شهوت سره د نامحرمه [يعني د چا سره چه د هميشه دپاره نکاح حرامه نه وي د داسې] ښځې حسن او جمال (يعني ښائست) ته اوگوري د قيامت په ورځ به د هغه په سترگو کښ ويلى کړې شوې سيکه اچولې شي. (هدايه ج 2 ص 368)

يقيناً ورندار هم نامحرمه ښځه ده، که کوم ليور خپلې ورندار ته قصداً (يعني د کتلو په اراده) کتلي وي، ازادي ئې ورسره ساتلې وي، توقې تقالې ئې ورسره کړې وي، هغه دې د الله عَزَّوَجَلَّ د عذاب نه او يريږي او د فوراً نه د هم مخکښ ﴿يعني ډير زړدي﴾ په رښتيا سره توبه اوکړي. ورندار که کشر ليور ته کشر ورور او مشر ليور ته مشر ورور اوواي نو د دې په وجه ورسره بې پردگي او ازادي نه

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کړل هغه د جنت لاره هیره کړه. (طبرانی)

جائز کيږي [بلکه د دې په وجه] لیور او ورندار په بدنظري، په خپل مینځ کښ د ازادۍ، خدا او توقو تقالو وغیره گناهونو کښ نور هم اخته کيږي. یاد ساتئ! د لیور او د ورندار په خپل مینځ کښ بی ضرورته او په ازادۍ سره خبرې کول هم مسلسل د خطري خبره ده! خیر ئې په دې کښ دې چه نه یو بل ته گوری او نه د د یو بل سره بی ضرورته او نه په ازادۍ سره خبرې آترې کوي.

دیکھنا هے تو مدینه دیکھئے

قصر شاهی کا نظارہ کچھ نہیں

که گورئ نومدینه او گورئ

د شاهی محل لیدل هیڅ خیز نه دې

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

لیور او ورندار وغیره دې خبردار اوسي چه په حدیث شریف

کښ ارشاد دې: اَلْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ يَعْنِي سترگې زنا کوي. (مسند امام احمد ج 3 ص

305 حدیث 8852)

بهر حال که په یو کور کښ د اوسیدو په وجه د خپلو نيزدې نا

حرمو نه پرده مشکله وي نو د مخ ښکاره کولو اجازت شته خو چه

کپړې (جامې) په هیڅ شان داسې نرئ نه وي چه بدن یا د سر وینسته

وغیره پکښ ښکاري یا جامې داسې تنگې نه وی چه د بدن د

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: دَچا پہ خوا کنبں چہ زما ذکر اوشو او هغه پہ ما درود پاک اونه وئیلو تحقیق هغه بدبختہ شو۔ (ابن سنی)

اندامونو ہیئت (یعنی غت والی) او دَ سینې اوچت والی پکنیں معلومیبری۔

د اور عبادت کونکو پہ شان مخ

خورو خورو اسلامی ورونرو! گیرہ خرول یا دَ یو موتی نہ کمول دوارہ کارونہ حرام دی۔ سیدنا امام مسلم رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ نَه منقول دی، دَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ د محبوب، دانائے غیوب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمان عبرت نشان دی: بریتونہ بنہ وارہ کرپی اوگیرو لہ معافی ورکپی (یعنی غتیدو تہ ئی پریردی) او دَ مجوسیانو (یعنی دَ اور دَ عبادت کونکو) پہ شان شکلونہ مہ جو روئی۔ (مسلم ص 154 حدیث 260) پہ دی فرمانِ مبارک کنبں مسلمانانو تہ غیرت ورکولپی شی چہ، داخنکہ عجیبہ خبرہ دہ چہ دعوی دَ خورِ مصطفی صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دَ محبت کوی او شکل و صورت دَ مصطفی صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دَ دُبنمانو پہ شان جو روی۔

سرکار کا عاشق بھی کیا داڑھی منڈاتا ہے؟

کیوں عشق کا چہرے سے اظہار نہیں ہوتا؟

آیا د حضور عاشق بہ ہم گنی گیرہ خرو

ولی د دہ پہ مخ دَ عشق ننبہ نہ بنکاری

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما لس خله سحر او لس خله مانبام درود پاک اولوستل د قیامت په ورځ به هغه ته زما شفاعت ملایویري. (مجمع الزوائد)

خوک د د چا نه پرده کوی؟

په پرده کښ ناستې زما بیان اوریدونکو اسلامی خویندو! تاسو هم واورئ! بې پردگی حرامه ده، غیرو نارینو ته په شهوت سره کتل حرام دي، او هر حرام فعل جهنم ته بوتللو والا کار دي. د تره د ځوی، د ترور د ځوی او د ماما د ځوی نه پرده ده، د چاچی او د مای نه هم پرده ده. د ورندار او د لیور پرده ده، د اوبسی نه پرده ده، تردې چه د نامحرم پیر او د مریدی هم پرده ده، مریده دخپل پیر صاحب لاس نه شی ښکولولې، په خپل سر د پیر لاس نه شی رابنکلی، جینی چه د نهه کالو شی نو په هغې پرده کول شروع کړئ او هلک چه کله د دولسو کالو شی نو د ښځو نه ئې لرې ساتئ.

د ناجائزه فیشن کونکو انجام

سرکار مدینه، راحت قلب و سینه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمائی: (دمعراج په شپه) ماخه سپری اولیدل چه دهغوی خرمڼې د اور په قینچو پرې کولې شوې، ما اووئیل: داخوک دی؟ جبرئیل امین عَلَيْهِ السَّلَام اووئیل: دې خلقو به په ناجائزه خیزونو ځان ښائسته کولو. او ما یوه بدبوداره کنده اولیدله چه په هغې کښ شور او غوغا وه، ما او وئیل: داخوک دي؟ نو وئیل ئې: دا هغه ښځي دي چه په ناجائزه خیزونو به ئې ځان ښائسته کولو. (تاریخ بغداد ج 1 ص 415)

فَرْمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک اونه لوستو هغه جفا او کره- (عبدالرزاق)

ياد ساتئ! د ناخن پالش (يعنی د نوکانو پالش) پاترې په نوکانو باندې نښلې [يعنی اوبه ترې نه اوځي]، په داسې حالت کښ نه په اودس کولو اودس کيږي اونه په غسل کولو غسل. اوچه اودس او غسل صحيح نه وي نو مونځ هم نه کيږي، داسلامی خویندو په خدمت کښ زما مدني مشوره ده چه مدني بُرَق په سرکوي، او داسې دستانې او جرابې آچوي چه په هغې کښ د لاس او ښپو رنگ نه ځليږي، دغیرو نارینو (يعنی دچانه چه پرده وي) په مخکښ د لاسونو تلي او د ښپو پنځې هيڅ کله مه ښکاره کوي.

قضاء عمری او کرې

خدانخواسته که چرې مونځ، روژې درنه پاتې شوې وي نو د هغې حساب اولگوي او قضاء عمرې ئې اوکړي، او د پاتې کيدلو توبه هم اوکړي، د مانځه د قضا عمرې اسانه طريقه معلومولو دپاره د دعوت اسلامي د اشاعتي ادارې مکتبه المدینه چاپ شوې کتاب ”نمازکے احکام“ هديۀ واخلئ. په هغې کښ د اودس، غسل، مانځه او قضاء عمرې هغه اهم ترين احکام بيان کړې شوي دي، چه هغه تاسو اولولئ نوکيدې شی چه تاسو پخپله اووايئ چه افسوس! تراوسه د اودس، مانځه او د غسل صحيح ادا کولو نه محرومه پاتي شوې يم!

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: دَچَا پَه خَوَا كَنِين چَه زَمَا ذَكَرْ اوشو او هغه پَه مَا درود پاك اونه وئېلو هغه پَه خَلْقُو كَنِين ډير كنجوس (شوم) دې. (ترغيب وترهيب)

اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ

اوس ټول اسلامي وروڼه د زړه په پخه اراده سره لاسونه اوچت کړئ او د اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ د اوچتو نعرو په ذريعه د خپلو مدني جذباتو اظهار اوکړئ. نيتونه اوکړئ چه، نور به زما يو مونځ هم نه قضا کيږي اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ، د رمضان المبارک يوه روژه به هم رانه نه قضا کيږي. اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ فلمونه او ډرامې به نه گورم. اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ سندري اوسازونه به نه اورم. اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ گيره به نه خرووم. اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ د يوموتې نه به ئې نه کمووم اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ.

د دَعْوَتِ اسلامي مدني بهار (سپرلي)

تاسو ټول د دَعْوَتِ اسلامي د مدني ماحول سره تړون اوکړئ، د عاشقان رسول په مدني قافلو کښ د ثواب په نيت د سنتو د تربيت دپاره سفر او هره ورځ د فکرمدينه په ذريعه د مدني انعاماتو رساله ډکولو او د هري مياشتې په رومبولسو ورځو کښ دننه دننه د خپل ځای ذمه دار ته د جمع کولو عادت جوړکړئ. اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ په دواړو جهانونو کښ به هم بېره پورې اوځي! راځئ چه ستاسو د ترغيب او خواهش پيدا کولو دپاره يو مدني بهار واورو: اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ ستاسو زړونه به هم د خوشحالي نه په سينو کښ ټوپونه اووهي اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ سينه به مو باغ مدينه جوړه شي.

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: خوك چه په ما دَجْمَعِي په ورځ درود شريف لولي زه به د قيامت په ورځ د هغه شفاعت كووم. (كنز العمال)

د محمد احسان عطاري لاش

د باب المدینه کراچی د گلبهار د علاقې ماډرن (یعنی شو شاکولو والا) ځوان محمد احسان د دعوتِ اسلامی د مدنی ماحول سره تړون او کړو او د سګ مدینه غنی غنّه په ذریعه د غوث پاک رَحْمَتِ اللهِ تَعَالَى عَلَیْهِ مَرِید جوړ شو. دسرکارِ غوثِ اعظم رَحْمَتِ اللهِ تَعَالَى عَلَیْهِ مَرِید څه جوړ شو چه د هغوی په ژوند کښ مدنی انقلاب راغلو. د هغوی مخ د یو موتی کیرې په ذریعه مدنی مخ جوړ شو. او مستقل ئې د شنې شنې عمامې شریف تاج په سر کول شروع کړل. هغوی د دعوتِ اسلامی په مدرسه المدینه بالغان کښ قرآن مجید په ناظره سره ختم کړلو او په خلقو کښ ئې دنیکی دعوت عام کول او انفرادی کوشش کول شروع کړل. یوه ورځ ناڅاپه هغوی ته په مرئ کښ درد محسوس شو، علاج ئې هم کولو خو ورځ په ورځ ئې د مرئ مرض زیاتیدلو تر دې چه مرگ ته نژدې شو، هم په دې حالت کښ هغوی د سګ مدینه غنی غنّه مدنی وصیت نامه چه د مکتبه المدینه نه هدیه میلاویږي، هغه ئې مخې ته کیښوده او خپله وصیت نامه ئې په چا تیاره کړه او د دعوتِ اسلامی علاقائی ذمه دار ته ئې حواله کړه او بیا ئې د همیشه دپاره سترگې پټې کړې. د وفات کیدو په وخت د هغوی عمر تقریباً 35 کاله وو، هغوی د گلبهار په مقبره کښ خاورو ته اوسپارلې شو. د

فَرْمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په کتاب کښ په ماباندې درود پاک اولیکل ترڅو پورې چه زما نوم په هغې کښ وي فرښتې به د هغه دپاره بخښنه غواړي. (طبراني)

وصیت مطابق د هغوی د قبر سره زیات و کم دولس گڼتو پورې اسلامی ورونرو "اجتماع ذکر و نعت" جاري اوساتله. د وفات نه تقریباً درې نیم کاله پس د نهې (یعنی سه شنبې) په ورځ، ۶ جمادى الأخرى ۱۴۱۸ هجرى (7.10.97) د یو بل اسلامی ورور محمد عثمان عطاری جنازه هم هغه مقبرې ته راوړې شوه، څه اسلامی ورونره د محمد احسان عطاری عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِي قبر ته د فاتحې لوستلو د پاره ورغلل، چه هغوی دا منظر اولیدو نو د حیرانتیا نه د هغوی سترگې غړیدلې پاتې شوې چه دقبر یو طرف کښ ډیر غټ چاؤ شوې دې او تقریباً درې نیم کاله مخکښ وفات شوې مرحوم محمد احسان عطاری د شنبې شنبې عمامې تاج په سرکړې، خوشبودار کفن اغوستې د مزې سره پروت دې. په دغه وخت کښ دا خبر هر طرف ته خور شو او د شپې ناوخته پورې خلق د محمد احسان عطاری عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِي د تازه وجود د زیارت (یعنی د لیدلو) د پاره راروان وو. د تبلیغ قرآن وسنت عالمگیر غیرسیاسی تحریک دعوت اسلامی په باره کښ د غلط فهمی بنکار (یعنی په وسوسو کښ پراته) ځیني خلقو هم په دعوت اسلامی والو باندې د الله عَزَّوَجَلَّ دا عظیم فضل او کرم په ښکاره سترگو اولیدو او ستائنه او آفرین ئی او وئیل او د دعوت اسلامی سره محبت کولو والا جوړشو.

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: پَه مَا بَانَدِيْ دَرُودِ شَرِيْفِ لَوْلَى اللهُ عَزَّوَجَلَّ بِه پَه تَاسُوْرَحْمَتِ
رَالْمَبِيْغِي - (ابن عدي)

جو اپنی زندگی میں سنتیں اُن کی سجاتے ہیں

خدا و مصطفیٰ اپنا انہیں پیارا بناتے ہیں

شوڪ چہ پہ خپل ژوند کنبس پہ سنتو عمل کوي، الله عَزَّوَجَلَّ

او مصطفیٰ ﷺ به په هغه باندي خپل کرم کوي

شہیدِ دعوتِ اسلامی

خوبرو خوبرو اسلامی ورونرو! داخه تازه واقعه نه ده شائد

تاسوته به ياد وی چه په 25 رجب المُرَجَّب 1416 هـ په لاهور کنبس د

سنتو د ادنی خادم سږک مدینه عَفِي عَنْهُ د شهيد کولو د کوشش په نتیجه

کنبس د دعوتِ اسلامی دوه مبلِّغین حاجی اُحُد رضا عطّاری او محمّد

سجّاد عطّاری رَحْمَهُمَا اللهُ الْبَارِيْ شهيد شوي وو. تقریباً اته میاشتی پس

په مرکز الاولیاء (لاهور) کنبس د سخت بارانونو په نتیجه کنبس د

شهیدِ دعوتِ اسلامی حاجی اُحُد رضا عطّاری عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِيْ قبر

وران شوې وو، چه کله مجبوراً قبر اوسپر دلې شو نو د هغوی وجود ترو

تازه را اوختو او د ډيرو خلقو په موجودگی کنبس شهیدِ دعوتِ اسلامی

بل قبرته منتقل کړې شو. په آخره کنبس زما تمام اسلامی ورونرو او

اسلامی خویندو ته مدنی عرض دې چه د دعوتِ اسلامی مدنی ماحول

سره هر وخت وابسته اوسئ، په دعوتِ اسلامی کنبس د هیخ قسم ممبر

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په باندې د جُمعې په ورځ 200 ځله درود شريف اولوستل دهغه د دوه سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کنز العمال)

شپ نشته، تاسو په خپل ځای کښ کیدو والا د دعوت اسلامي په هفته وار سنتونه ډکه اجتماع کښ په پابندئ سره شرکت او د سنتو د تربیت په مدنی قافلو کښ د عاشقان رسول سره سفرکوی، ټولو له پکار دي چه په خپله خپله شعبه کښ د سنتو مدنی گلونه تقسیم کړي او د نیکی دعوت عام کړي.

خوږو خوږو اسلامي ورونرو! د بیان په اخیره کښ د سنتو فضیلت او یوڅو سنتونه او آداب د بیانولو ثواب حاصلوم. تاجدار رسالت، شهنشاہ نبوت صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمائی: چا چه زما د سنت سره محبت او کړو هغه زما سره محبت او کړو او چا چه زما سره محبت او کړو هغه به په جنت کښ زما سره وي. (ابن عساکر ج9 ص343)

سینه تیری سنت کادینه بنه آقا

جنت میں پڑوسی مجھے تم اپنا بنانا

زما سینه د ستاسو د سنت مدینه جوړه شي، آقا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

په جنت کښ ما تاسو خپل گاونډي جوړ کړئ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په باندي دَ جَمْعِي په ورځ 200 ځله درود شريف اولوستل دهغه د دوه سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کنز العمال)

”د ماشوم عقیقه کول سنت مبارکه دي“ دپینځه ویشتمو حرفونو په نسبت سره

دعقیقي 25 مدنی گلونه

● فرمانِ مصطفی صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: هلک په خپله عقیقه کنب کانه دي، په اوومه ورځ دې د هغه د طرف نه څاروي حلال کړې شي او د هغه نوم د کینودې شي او سر د ئې اوخړولې شي. (ترمذی ج 3 ص 177 حدیث 1527) د گانه کیدو مطلب دادې چه د هغه نه پوره نفع (یعني فائده) نه حاصلیږي چه ترڅو پوری د هغه عقیقه اونکړې شي او بعضو (محدثینو) وئيلي دي چه د ماشوم سلامتیا او د هغه غټیدل او په هغه کنب ښه اوصاف (صفتونه) پیدا کیدل په عقیقه پورې تړلي دي. (بهار شریعت ج 3 ص 354) ● د ماشوم پیدا کیدو په شکر کنب څاروي حلالولو ته عقیقه وائی. (ایضاً ص 355) ● چه کله ماشوم پیداشي نو مستحب دادی چه د هغه په غور کنب اذان او اقامت او وئیلې شي. د اذان وئیلوسره به اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ مصیبتونه لري شي. ● غوره داده چه په ښي غور کنب ورته څلور ځله اذان او وئیلې شي او په گځ غور کنب ورته درې ځله اقامت او وئیلې شي. (بهار شریعت ج 3 ص 355) ● په ډیرو خلقو کنب دا رواج دې چه هلک پیداشي نو اذان ورته کوي او چه جینئ پیداشي نو اذان ورته نه کوي، داسې کول نه دي پکار، که جینئ پیدا شي نو هم اذان او اقامت د ورته اوکړې شي. ● په اوومه

فرمانِ مُصَطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: په ما باندې په کثرت سره درود شریف لولئ بيشکه ستاسو په ما باندې درود شريف لوستل ستاسو دگناهونو دپاره مجنبه ده. (جامع صغير)

ورخ د دهغه نوم کينودې شي او دهغه سر دې اوخولې شي او د سرخولو په وخت کښ دې عقيقه اوکړې شي. او ويښته دې وزن کړې شي او دهغې د وزن برابر سپين زريا سره زر دې صدقه کړې شي (ايضاً 355) ● د هلک په عقيقه کښ د دوه چيلي (سیرلی) او د جينئ په عقيقه کښ د يوه بزه ذبح کړې شي يعنی په هلک کښ چيلي او په جينئ کښ بزه مناسب ده. اوکه د هلک په عقيقه کښ بزه او د جينئ په عقيقه کښ چيلې وي نو هم څه باک نشته. (ايضاً ص 357) ● که (دخوئ د پاره د دوو) استطاعت (يعنی طاقت) نه وی نو يو هم کافی دې. (فتاوی رصويّه ج 20 ص 586) ● د قربانئ په اوبښ وغيره کښ د عقيقي حصه کيدې شي. ● عقيقه فرض يا واجب نه ده صرف سنّت مستحبّه (مُسْتَحَبَّة - حَبَّ - بَهْ) ده- (که گنجائش وي نو ضرور کول پکار دي. که اوڼې نه کړې نوگناه نشته خو د عقيقي دثواب نه محروميدل دي) غريب سړي له په هيڅ شان جائز نه دي چه په سود قرضه راواخلي او عقيقه پرې اوکړي (اسلامی زندگی ص 27) ● ماشوم که د اوومې ورځې نه مخکښ مړ شو نو د دهغه عقيقه نه کولو نه دهغه په شفاعت وغيره هيڅ اثر نه پريوځي ولې چه هغه د اوومې ورځې نه مخکښ لاړو. خو که په کوم ماشوم د عقيقي وخت راغلو يعنی د 7 ورځو شو او بې عذره د وِس (طاقت) باوجود د هغه عقيقه اونه کړې

فرمان مُصَطَفَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: په ما باندې د درود شريف كثر كوي بيشكه دا ستاسو دپاره پاكې ده. (ابو يعلى)

شوه د هغه د پاره دا راغلي دي چه هغه به د مور او پلار شفاعت اونه كړې شي. (فتاوى رَضَوِيَّه ج 20 ص 596) ● عقيقه د ولادت (يعنى د پيدائش) په اوومه ورځ سنت ده او هم دا افضل ده، كه نه وى نو په خوارلسمه، كه نه وي نو په يو ويستمه. (ايضاً ص 586) ● او كه په اوومه ورځ ئې نه شى كولې نو چه كله غواړئ كولې ئې شى، سنت به ادا شي. (بهار شريعت ج 3 ص 356) ● د چاعقيقه چه نه وي شوي هغه په ځوانئ او بوډا والي كنب هم خپله عقيقه كولې شي. (فتاوى رَضَوِيَّه ج 20 ص 588) ● څنگه چه رسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د اعلانِ نُبُوْت نه پس پخپله خپله عقيقه او كړه (مصنّف عبدالرزّاق ج 4 ص 254 حديث 2174) ● بعض (علمائے كرام) دا وئيلي دي چه په اوومه، خوارلسمه، يا يو ويستمه ورځ يعنې د 7 ورځو لحاظ د اوساتلې شي دابتهتره ده او كه ياد نه وى نو داسې دې او كړى چه په كومه ورځ ماشوم پيدا شوې وو هغه ورځ د ياده اوساتي د هغې نه يوه ورځ مخكس ورځ به اوومه وي، مثلاً د جمعې په ورځ پيدا شوې وو نو زيارت به د هغه اووه مه ورځ وى. (بهار شريعت ج 3 ص 356) او كه د پيدا كيدو ورځ درته ياده نه وي نو چه كله غواړئ او كړئ. ● د ماشوم سر چه او خړولې شي نو ميده شوي زعفران ورته په سر لگول بڼه دي. (ايضاً ص 357) ● غوره دا ده چه د عقيقې د څاروي هډوكي مات نه كړې شي بلكه د هډوكو نه د غوښه

فرمان مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما باندي لس ځله درود پاك اولوستل الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل كړي. (طبراني)

لرې كړې شي، دا د ماشوم د سلامتيا نيك فال دې او كه په غوښه جوړولو كښن هډوكي مات كړې شي نو په دې كښن څه باك نشته. غوښه چه څنگه غواړئ پخولې شى، خو كه خوږه پخه كړې شي نو د ماشوم د اخلاق ښه كيدو فال دې. (ايضاً) د خوږې غوښې پخولو دوه طريقې دي: (1) يو كِلو غوښه، نيم كلو خواره ماسته، 7 دانې واړه لاچي، 50 گرام بادام، د ضرورت مطابق غوړي يا تيل، ټول ميلاؤ كړئ او پاخه ئې كړئ، د پخيدو نه پس په كښن د ضرورت مطابق چاشني (خواره) واچوئ. د زينت (ښائست) دپاره په كښن د گازرو نرئ نرئ كت كړې ټكړې او اوڅكې وغيره په كښن هم اچولې شى.

(2) په يو كِلو غوښه كښن نيم كِلو چقدر واچوئ او د معمول مطابق ئې پخه كړئ. ● په عوامو كښن داخبره ډيره مشهوره ده چه د عقيقي غوښه د ماشوم مور، پلار او نيا، نيکه نه خوري، دا بالكل غلط دي، د دې هيڅ ثبوت نشته. (ايضاً) ● د دې د خرمن هم هغه حكم دې كوم چه د قربانئ د خرمن دې چه كه په خپل استعمال كښن ئې راولي، يا ئې مسكينانو له ورکړي يا ئې په بل څه نيك كار جهات يا مدرسه كښن اولگوي. (ايضاً) ● د عقيقي خاروې هم د هغه شرطونو سره پكاردې كوم چه د قربانئ د پاره وي، د دې غوښه كه په فقيرانو او په خپلو خپلوانو، دوست احباب باندي كچه تقسيم كړې

فرمان مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما يو ځل درود شريف اولوستو الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه لس رحمتونه نازل فرمائي. (مسلم)

شى يا پخه وركړې شي يا په هغوى د دعوت، ميلمستيا په طور اوخوړې شي دا ټول صورتونه جائز دي. (بهار شريعت ج 3 ص 357) ●
 (دعقيمي غوښه) قارغانو، مارغانو باندې خوړل هيڅ معنى (يعنى ثواب) نه لري، دا (قارغان، مارغان) فاسق دى. (فتاوى رصويّه ج 20 ص 590)
 ● عقيقه شُكْرِ وِلادَت (يعنى دپيدائش شكر) دې، په دې وجه د مرگ نه پس عقيقه نه شى كيدې. ● د هلك په عقيقه كښ كې پلار ئې ذبح كوي نو دُعا دې داسې اولولي:

اللَّهُمَّ هَذِهِ عَقِيْقَةُ ابْنِي فُلَانٍ دَمَهَا بَدَمِهِ وَلَحْمُهَا بِلَحْمِهِ وَعَظْمُهَا بِعَظْمِهِ وَجِلْدُهَا بِجِلْدِهِ وَسَعْرُهَا بِسَعْرِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا فِدَاءً لِابْنِي مِنَ النَّارِ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ¹

دُفْلَانٍ په ځاى دې د ماشوم چه كوم نوم وي هغه يادكړي، كه لور وي نو دواړه ځاينونو كښ د د اِينى په ځاى يئى اوپينځه واړه ځاينونه د ه په ځاى ها اوواى- اوكه بل څوك ئې ذبح كوي نو دواړه ځاى د د اِينى فُلَانٍ يا يئى فُلَانٍ په ځاى فُلَانٍ اَبْنِ فُلَانٍ يا فُلَانَةٌ بِنْتُ فُلَانَةٍ اوواى، د هلك دې د پلار طرف ته او د جينى دې د مور طرف ته نسبت اوکړي. (ملخص از فتاوى

1 ترجمه: اے الله عَزَّوَجَلَّ! دا زما د پلانى ځوى عقيقه ده، د دې وينه د هغه د وينې، د دې غوښه د هغه د غوښې، د دې هډوکي د هغه د هډوکي، د دې خرمن د هغه د خرمنې او د دې وينبته د هغه د وينبتو په بدله كښ دي، اے الله عَزَّوَجَلَّ! دا زما د ځوى د پاره د جهنم د اور نه فديه جوړه كړه، د الله په نامه، الله دټولونه لوى دې.

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کرل هغه د جنت لاره هیږه کړه. (طبرانی)

رَضَوِيَّه ج 20 ص 585) • که دُعا ورته ياده نه وي نو په زړه کښ دِ دا خيال اوکړي چه د هغه هلک يا د هغه جينئ عقيقه ده، بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُ اَكْبَرُ دې اولولي او ذبح دې ئې کړي، عقيقه به اوشي، د عقيقي دپاره دُعا لوستل ضروري نه دي. (جنتی زيور ص 323) • نن صبا د عقيقي دپاره د دعوت اهتمام (انتظام) کيږي او هغې کښ عزيزان، اقربا رابللې شي دا ښه عمل دې او شرکت کولو والا د ماشوم د پاره تحفه راوړي داهم ښه کار دې. البته په دي کښ څه تفصيل شته: که چري ميلمه تحفه را نه وړي نوکله کله کوربه او د هغه د کور گسان په ميلمه پسې د سپکو وئيلو په گناه کښ اخته کيږي، نو چه کوم ځائ يقيني طور يا په ظنّ غالب (يعنی په غالب گمان) سره داسې صورت حال وي نو ميلمه له پکار دی چه بغير د مجبورئ نه د نه ورځي، که ضرورتاً لار شي او تحفه يوسي نوڅه باک نشته، البته که کوربه په دي نيټ تحفه واغسته که چري دې ميلمه تحفه نه وې راوړې نو کوربه به په هغه (ميلمه) پوری سپکې وئيلې يا خوئې خاص دا نيټ نه دې خود دې (کوربه) داسې بدمعمول (يعنی بدعادت) شته که چري د ده (يعنی دکوربه) دا غالب گمان وي چه دا (تحفه) راوړو والا هم په دې وجه (يعنی دکوربه) دشر نه د بچ کيدو د پاره (تحفه) راوړې ده نو اوس د اغستلو والا کوربه گناه گار او د اور د عذاب حقدار دې او دا تحفه د

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: دَجَا پَه خَوَا كَنِبْ چَه زَمَا ذَكَرْ اَوْشُو اَوْ هَغَه پَه مَا دَرُودِ پَاك اَوْنَه وَئِيلُو تَحْقِيقِ هَغَه بَدْبَجْتَه شُو۔ (ابن سنی)

هغه په حق کنب رِشوت دې. خو که د سپک وئیلو نیت ئې نه وي اونه د ده داسې بد عادت وي نو بیا په تحفه قبلولو کنب خه باک نشته. په زرگاؤ سنتونه زده کولو دپاره د مکتبه المدینه دوه کتابونه (۱) د 312 پانرو کتاب ”بهارِ شریعت“ حصه 16 او (2) د 120 پانرو کتاب ”سنتیں اور آداب“ هدیة واخلی او اولولعی. د سنتونو د تربیت یوه غوره ذریعه د دعوتِ اسلامی په مدنی قافلو کنب د عاشقانِ رسول سره د سنتونو نه ډک سفر هم دې.

لوئے رحمتیں قافلے میں چلو سیکھنے سنتیں قافلے میں چلو
ہوں گی حل مشکلیں قافلے میں چلو ختم ہوں شامتیں قافلے میں چلو

د رحمتونو گټلو د پاره په قافلو کنب لارشی
د سنتونو زده کولو دپاره په قافلو کنب لارشی
مشکلات به هم حل شي په قافلو کنب لارشی
مصیبتونه به هم ختم شی په قافلو کنب لارشی

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

دا رساله اولولعی او بل ته ئی ورکړئ

په غم بنیادئ، اجتماعاتو، غرسونو او د میلاد په جلوسونو وغیره کنب د مکتبه المدینه نه شائع شوې رسالې او د مدنی کلونو پرچی تقسیم کړئ او ثواب اوگټئ، خپلو کاکونو ته په تحفه کنب ورکولو د پاره په خپلو دوکانونو کنب هم د رسالو ایښودلو عادت جوړ کړئ، د اخبار خرڅونکو یا د ماشومانو په ذریعه په خپل چم گاونډ کنب کور په کور وقفه په وقفه کله یوه کله بله د سنتونو نه ډکې رسالې رسولو په ذریعه د نیکی دعوت عام کړئ او ډیر ثوابونه اوگټئ.

فرمانِ مُصطَفَی صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم: چا چہ پہ ما لس خُله سحرا و لس خُله ما بنام درود پاک اولوستل د قیامت پہ ورخ بہ هغه ته زما شفاعت ملاویری۔ (مجمع الزوائد)

فہرست

14	پہ سترگو او غور و نوکنب میخونه	1	د زُرد شریف فضیلت
15	پہ سترگو کنب و بی کرې شوې سیکه	3	د غفلت اسباب
17	د اور عبادت کوونکو په شان مخ	4	د مری ژریدل بې کاره دي
18	خوک د د چا نه پرده کوی؟	7	عجیبه پښیمانی
18	د ناجائزه فیشن کوونکو انجام	8	په ژړا ژړا به دوزخ ته داخلیری
19	قضا عمری او کرې	9	که چرې ایمان هم برباد شونویا.....
20	إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ	10	د مرگ درې قاصدان
20	د دعوت اسلامی مدنی بهار (سپرلې)	11	بیماری هم د مرگ قاصدې
21	د محمد احسان عطاری لاش	13	د جهنم په دروازه باند نوم
23	شہید دعوت اسلامی	13	په سترگو کنب اور
25	د عقیقې 25 مدنی گلونه	14	د اور سلائی

ماخذ و مراجع

کتاب	مطبوعه	کتاب	مطبوعه
جرمذی	دارال فکر بیروت	ابن عساکر	دارال فکر بیروت
مسند امام احمد مسلم	دارال فکر بیروت	هدایه	دار احیاء التراث العربی بیروت
مُصَنَّف عبد الرزاق	دار ابن حزم بیروت	فتاوی رضویہ	رضا فاؤنڈیشن مرکز الاولیاء لاہور
مجموع کبیر	دارالکتب العلمیہ	بہار شریعت	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
فردوس الاخبار	دار احیاء التراث العربی بیروت	مکاشفۃ القلوب	دارالکتب العلمیہ
حلیۃ الاولیاء	دارالکتب العربی بیروت	بحر الموع	مکتبۃ دارال فخر
تاریخ بغداد	دارالکتب العلمیہ	اسلامی زندگی	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
		حقی زبور	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی

د ستونو سپرلي

اعمدالله غلامدل د تبليغ قرآن و سنت عالمکړو غړيسياسي تحريک دعوت اسلامي په خوشبودار مدني ماحول کښي په کثرت سره ستونونه زده کيږي او ښودلې شي، هره پتجشنه (يعني زيارت) د ماښام د مانځه نه پس ستاسو په ښار کښي کيدونکي د دعوت اسلامي په هفته واره اجتماع کښي د ټوله شپه تيرو لومدني عرض دي، د عاشقان رسول سره په مدني قافلو کښي سفر، او هره ورځ د ”فکر مدينه“ په ذريعه د مدني انعاماتو رساله ډکولو او د خپل ځای ډمه دارته د جمع کولو عادت جوړ کړي. **اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ غلامدل** د دي په برکت سره به دستونو د پابند جوړيدو، د گناهونو نه د نفرت کولو او د ايمان د حفاظت دپاره د سوج او فکر ذهن جوړيږي. هراسلامي ورور دي خپل دا ذهن جوړ کړي چه ”ماته د خپل ځان او د ټولي دنيا د خلقو د اصلاح کوشش کول دي“، **اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ غلامدل** د خپل ځان د اصلاح د کوشش کولو د پاره په ”مدني انعاماتو“ عمل او د ټولي دنيا د اصلاح د کوشش د پاره په ”مدني قافلو“ کښي سفر کول دي. **اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ غلامدل**

ISBN 978-969-631-424-0

0125133

فيضانِ مدينه محله سوداگران زړه سبزي مندي، بابُ المدينه (کراچي)

UAN: +923 111 25 26 92 Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net